

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора **Галети Ярослава Володимировича**
на дисертаційну роботу **Карпюк Дарини Романівни** на тему:

«Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність теми дослідження зумовлено інтенсивним поступом інформаційно-комунікаційних технологій та підвищенням вимог до забезпечення якості професійної освіти. Згідно Плану дій цифровізації освіти (2021-2027 р.р.) Європейської комісії окреслено стратегічні напрями розвитку систем освіти. Вектори фокусуються на – прискореному формуванні ефективності цифрових освітніх просторів за призначенням шляхом забезпечення інформаційної архітектури застосування сучасного процесно-апаратного сервісу планування раціонального цифрового ресурсозабезпечення формування та розвитку ключових базових і спеціальних цифрових компетентностей, які забезпечуються у процесі модернізації систем освіти для фахової підготовки висококваліфікованих кадрів. Особливу увагу зосереджено на необхідності досягнення ефективності провадження державної програми підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних кадрів, яка передбачає формування якості цифрових компетенцій надавачів освітніх послуг.

У контексті зазначеного вважаємо дисертаційну працю Карпюк Дарини Романівни **«Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці»** актуальною, спрямованою на формування цифрової компетентності майбутніх фахівців, удосконалення освітнього процесу підготовки бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи як важливої проблематики у галузі знань культура і мистецтво.

На основі вивчення наукових праць, аналізу освітнього процесу підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи дисертантка виокремлює низку суперечностей, що переконливо доводять своєчасність проведеного дослідження, а саме між: ризиками і небезпеками соціальної турбулентності суспільного розвитку та необхідністю забезпечення адаптивного потенціалу відповідності вимогам забезпечення формування цифрової компетентності у системах і програмах фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; необхідністю забезпечення рівня цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи та недосконалістю методики організації їх фахової підготовки; зростанням розриву між рівнем сформованості цифрової компетентності майбутніх бакалаврів у ЗВО й потребами наукових, державних інституцій, виробництв інформаційних продуктів та послуг у кваліфікованих фахівцях, які компетентні для вирішення складних завдань в умовах цифрового суспільства; структурно-функціональним змістом

організаційно-методичного забезпечення освітніх програм фахової підготовки та змістом і структурою цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у програмних результатах навчання зі фахових дисциплін.

Саме тому логічно, що об'єктом дослідження визначено процес фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти, а предметом дослідження – структурно-логічну модель формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що уперше: розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність впровадження у фахову підготовку майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи структурно-логічної моделі формування їх цифрової компетентності на основі виокремлених методологічних принципів та підходів організації впровадження; розроблено, обґрунтовано зміст освітніх компонентів освітньо-професійної програми фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, обґрунтовано міжпредметні зв'язки між фундаментальним, прикладним спеціальним, системоутворювальними методологічним, професійно-орієнтованим блоками програми та розкрито змістове і організаційно-методичне, інформаційно-технологічне забезпечення структурно-функціональній моделі формування у майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи їх цифрової компетентності; визначено та обґрунтовано зміст і структуру поняття «цифрова компетентність», сформульовано в авторському баченні зміст понять «фахова підготовка», «процес фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти»; розроблено та обґрунтовано критеріальний апарат (критерії – цифрова операційність, цифрова грамотність, інформаційно-аналітична операбельність) для низький, достатній, високий рівнів з метою встановлення сформованості цифрової компетентності у майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; подальшого розвитку набули контент-аналіз правового та технічного регулювання організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; структуризація змісту та архітектури цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; запропоновано практичні рекомендації її удосконалення на основі структурно-організаційного та структурно-функціонального аналізу; удосконалення методики організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Ступінь обґрунтованості використаних методів, отриманих результатів і положень дисертації. Дисертаційна праця виконана на належному науково-методологічному рівні. Вивчення нормативно-правових документів, наукових педагогічних праць українських і закордонних дослідників дало дисертантці змогу обґрунтувати актуальність дослідження та ключові положення наукової праці. Задля досягнення мети й розв'язання поставлених завдань було використано комплекс методів: теоретичні – контент-аналізу змісту законодавчих

актів правочинства; структурний аналіз нормативних засобів технічного регулювання організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; структурно-організаційний та структурно-функціональний аналіз для встановлення змісту і структури фахової підготовки, особливостей її функціонування, формування цифрової компетентності майбутніх фахівців; таксономічний для виокремлення класифікаційних ознак критеріального апарату оцінювання рівня сформованості цифрової компетентності здобувачів освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво»; евристичні – проєктування та моделювання процесу фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, імітаційної структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці для забезпечення формування цифрової компетентності; системний для систематизації, узагальнення та інтерпретації теоретичних і методичних засад та результатів експериментальної перевірки ефективності моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці; статистичні для порівняння даних (критерій перевірки статистичних гіпотез χ^2 Пірсона), встановлення надійності та валідності інструментарію дослідження, оцінювання достовірності отриманих результатів.

Вагомий ступінь обґрунтованості використаних наукових методів, отриманих результатів дослідження і положень дисертації підтверджується фактом успішної верифікації структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці (експериментальною базою визначено інституції – Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Університет Григорія Сковороди в Переяславі та Заклад вищої освіти «Академія рекреаційних технологій і права»). Загалом вірогідність результатів наукової праці забезпечено методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дисертації; доцільністю вибору комплексу методів дослідження; ґрунтовним опрацюванням наукових доробків українських і закордонних учених, а також низки нормативно-правових документів; позитивними результатами експериментальної перевірки результатів дослідження.

Значення одержаних результатів для науки і практики й рекомендації щодо їх можливого використання. Уважаємо, що матеріали дисертаційної праці мають вагоме практичне значення. За результатами дослідження було сформовано комплекс освітніх компонентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які сприяють формуванню цифрової компетентності майбутніх бакалаврів; запропоновано модернізований зміст програмних результатів навчання, загальних компетентностей, спеціальних (фахових) компетентностей задля формування пропозицій до оновлення Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; розроблено силабуси та їх методичне забезпечення з дисциплін: електронний документообіг, інтернет-маркетинг, інформаційний сервіс Інтернет, методи та

засоби інформаційної діяльності, автоматизовані інформаційно-документні системи з використанням ІКТ для ефективного формування цифрової компетентності.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях.

Основні положення кваліфікаційної роботи викладено у 3 наукових працях, з них: 3 статті у фахових наукових виданнях, зареєстрованих МОН України; публікація апробаційного характеру у збірнику матеріалів конференцій.

Аналіз змісту публікацій засвідчує, що наукові положення, отримані результати дослідження повною мірою представлено в друкованих наукових працях. Результати дослідження презентовано на численних науково-практичних конференціях різних рівнів.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. Порушень академічної доброчесності в дисертаційній праці Карпюк Дарини Романівни не виявлено. У роботі дотримано етичні принципи й правила, визначені в Законі України «Про освіту» (2017р.).

Дискусійні положення, зауваження і побажання до змісту дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи наукове й практичне значення дисертаційної праці Карпюк Дарини Романівни, висловимо певні зауваження й побажання:

1. У розділі 2 «Методичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 2.1. «Підходи, принципи та засоби дослідження і формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» розглянуто наукові доробки, присвячені психолого-педагогічним засадам дослідження цифрової компетентності особистості, проте їх не виокремлено. Варто було б їх вказати та поглибити психологічну змістовність у структурі цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.
2. У розділі 2 «Методичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 2.3 «Зміст і структура цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» представлено архітектуру складових цифрової компетентності, проте у розділі 1 «Теоретичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» підрозділі 1.3. «Стан розроблення педагогічної проблеми формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» не розкрито повній мірі регіональну та інституційну особливості компетентності у відповідності до специфіки організації процесу фахової підготовки

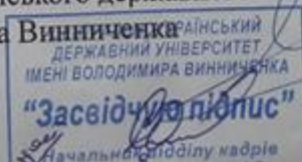
майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти експериментальної площадки дослідження.

3. У розділі 3 «Обґрунтування, проєктування та верифікація структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 3.2. «Обґрунтування та проєктування структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» при обґрунтуванні відповідної моделі в організаційно-методичні підсистеми вказано в якості технологічних конструктивів – оперативний кабінет організації формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи як осередок консалтингово-дорадчого сервісу з метою підтримки споживачів освітніх послуг, проте не схарактеризовано його функціональне призначення у фаховій підготовці.
4. Таблиці 3.4-3.6 загальним обсягом 18 сторінок бажано було б винести у додатки.

Загальний висновок. Загалом аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження «**Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці**» є завершеним і самостійним, у якому отримані нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати. Зважаючи на актуальність, наукову новизну, важливість одержаних дисертанткою результатів дослідження, їхню обґрунтованість і вірогідність, а також вагомий практичний цінність сформульованих положень і висновків, вважаємо, що дисертаційна робота Карпюк Дарини Романівни «**Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці**» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011– Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,
професор, в.о. декана факультету освітніх наук
та мистецтв Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка

Ярослав ГАЛЕТА